

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Пламен Маринов Ралчев*
УНСС, Катедра „Международни отношения“
Научна област: 3.3. Политически науки,
Научна специалност: Политология

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по Професионално направление: 3.3. Политически науки, Научна специалност: Политология (Международни отношения)

Автор на дисертационния труд: **Росица Георгиева Филатова**

Тема на дисертационния труд: ***Сътрудничество между НАТО и ЕС за изграждане на Архитектура за сигурност в Европа (1992-2015)***

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Информация за дисертанта

Дисертантката Росица Филатова се е обучавала в докторска програма в Катедра „Политология“ към Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, изпълнила е задълженията си по индивидуалния план и е отчислена с право на защита.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е с общ обем 200 страници и се състои от увод, заключение и четири глави. Библиографията включва 256

източника на български и английски език, от които 22 документа на английски и български език и 34 интернет ресурси.

В увода е представена обща концепция на изследователския проблем и обосновка на актуалността и значимостта на изследователската тема. Формулирани са целите и задачите на изследването, както и основните хипотези. Обосновавана е приложената методология за изпълнението на изследователските задачи. Темата е с безспорна актуалност и към нея има сериозен изследователски интерес, както в българската, така и в европейската и световната наука, което поставя сериозни предизвикателства пред докторантката при формулиране и защита на приносния характер на дисертационния труд. В методологично отношение докторантката използва широко сравнителен и исторически метод като анализира организации, политики и структури в разнообразен контекст – международен, регионален и национален.

Използваната научна литература дава основание за констатация за високо ниво на осведоменост на дисертантката по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд. Техническите параметри на работата отговарят на установените стандарти.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Докторантката последователно и прецизно развива формулираните изследователски въпроси в пълноценни, информационно обезпечени и добре аргументирани тези в структурните компоненти на изследването. В четирите глави на дисертационния труд успешно са реализирани задачите на изследването. В концептуално и структурно отношение изложението е организирано с внимание както към отделния детайл, така и в съответствие с логическия замисъл, интегриращ цялостния текст. Всяка от структурните единици на дисертационното изследване дава своя принос при формиране на изводите и заключенията.

В първа глава е представен синтезиран теоретичен обзор, който позиционира изследването на сигурността в парадигмите на реализма и неореализма, либерализма и неолиберализма, и на конструктивизма. Втора глава е фокусирана върху еволюцията на капацитета на ЕС за формиране и провеждане на обща външна политика и политика за сигурност, като са разгледани отношенията на ЕС с Русия, политиката на съседство, Средиземноморската стратегия на ЕС, институционалната структура, възможности и пречки пред ЕС в областта на външната политика. Обърнато е внимание на значението и ролята на ЕС за

сигурността и стабилността на Балканите. В сравнителен план като анализ на отделни случаи са представени способностите на ЕС за реакция при кризи и конфликти – Босна и Херцеговина, Косово, Грузия, Украйна. В изследователското полезрение попада и политиката на киберсигурност на ЕС като част от европейската архитектура на сигурността. В трета глава е анализиран казуса с трансформацията на НАТО след края на Студената война и новия капацитет за управление на кризи, който Организацията изгражда. Дадени са различни исторически примери от мисии и операции на НАТО по поддържане на мира. Четвърта глава от изследването е посветена конкретно на симбиозата между ЕС и НАТО в изграждането на европейската архитектура на сигурността, както на ниво политически консултации и сътрудничество, така и като оперативна съвместимост. За разлика от обичайното заключение, което обобщава резултатите от дисертационното изследване и оценява изпълнението на поставените задачи, дисертантката е предпочела по-нестандартното - да посвети заключението на практико-приложните аспекти и политическите препоръки.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Пълнотата и качествата на изследването позволяват основателни претенции за научни приноси, макар че докторантката е формулирала само три претенции за приноси:

1. Потвърждаване на хипотезата, че сътрудничеството между НАТО и ЕС е основен гарант на архитектурата за сигурност в Европа;
2. Измерване на значимостта и ефективността на интер-институционалното взаимодействие в изграждане на международна рамка на регионална архитектура на сигурността;
3. Извеждане на препоръки и предложения по военно-технически въпроси, политическо планиране и организационни механизми за вземане на решения в сътрудничеството между НАТО и ЕС.

Съдържанието и резултатите от изследването позволяват тези претенции за приноси да бъдат приети за основателни и обосновани, особено в частта на практико-приложните аспекти и политическите препоръки.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката има четири публикации на български език, свързани с темата на дисертационното изследване, което показва последователност и надграждане в научната ѝ работа.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат в обем от 48 стр. синтезирано и достоверно отразява съдържанието на дисертационния труд и акцентира на определени важни аспекти в него.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към всяко едно изследване биха могли да се отправят бележки от концептуално, съдържателно и техническо естество. И към разглеждания дисертационен труд могат да се направят препоръки за оптимизиране и по-стройна организация на съдържанието и отделните компоненти, което би имало значение за последващо публикуване на научния труд.

Стремежът да бъдат обхванати повече аспекти на темата в известна степен разводнява и разфокусира изследването. Изследователските въпроси/ задачи и хипотези са формулирани доста общо, което прави дисертационния труд широкообхватен. Бих препоръчал изследването да се концентрира изрично върху „синергията“ на НАТО и ЕС в изграждането на европейската архитектура на сигурността и произтичащите от това проблеми и възможности.

Прави добро впечатление опитът на дисертантката за обобщения в края на отделните глави, но би било добре тези обобщения да бъдат изведени по-ярко и в Заключение в края на дисертацията, където освен практико-приложните аспекти и политическите препоръки, би следвало да бъде посочено кои от хипотезите и в каква степен са били потвърдени, съответно отхвърлени. Могат да бъдат направени забележки и препоръки относно техническото оформление и финалната редакция на текста. На места се забелязват фрагменти от недовършени изречения.

8. Заключение

На вниманието и оценката на научното жури е представено едно дисертационно изследване, което демонстрира високата образователна, научна и професионална подготовка на дисертантката Росица Филатова.

Докторантката показва убедителни умения да формулира и изследва научни проблеми като прилага традиционни и нови подходи, обогатяващи българската наука в съзвучие със световните тенденции и опит.

По моя преценка, разглежданият дисертационен труд удовлетворява основните изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Въз основа на всичко казано дотук, давам положително становище за присъждането на Росица Георгиева Филатова на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление: 3.3. Политически науки, Научна специалност: Политология (Международни отношения).

14.10.2019 г./ София

Подпис:
(доц. д-р Пламен Ралчев)